Muhulane

Nr 6 (428) Juuni (jaanikuu)2025 Muhu leht

Alates 23. maist on Muhu Spordihall suletud rekonstrueerimistööde tõttu. Tööd kestavad orienteeruvalt üks aasta. Palume olla ettevaatlikud tööpiirkonnas liikumisel! Head liikumist vabas looduses ning elame uuenenud spordihalli ootuses!

Muhu Vallavalitsus

ISSN 1736-289X

Säravat lendu, me armsad Jänesed!

Jäneste rühm lasteaia viimasel mängupäeval.
Kalmer Saare foto

Maikuu on ikka olnud magusvalus lahkumiste kuu. Kuu, millega lõpeb haridusteel kõndijate jaoks üks etapp ja on põhjust tähistada käidud rada. Meiegi lasteaia Jäneste rühma suureks saanud lapsed, mängulised õpetajad ja tänulikud vanemad tähistasime. Tähistasime vaimselt terveid ja elurõõmsaid lapsi.

Tähistasime seiklushimu ja avastustuhina püsimist. Tähistasime mängulusti ja koosolemisrõõmu.

Hellamaa laululava sai meie viimaseks mängupaigaks. Usinate vanemate toel ja abil kerkis sinna kevadiselt kerge kasevärav, millest viimast korda veel tulla ja minna. Männipuud hoidsid ilupiltide jaoks sätitud fotonurka. Seinu kaunistasid laste endi öeldud sõnad, mis maailma kirevas melus on kõige tähtsamad asjad elus: ELU, MÄNG, SÕBRAD, PERE, JULGUS, ARMASTUS HUVI.

Kõlasid viimseni lihvitud laulud ja selgeks õpitud salmid ning tantsukeerus lustisid nii lapsed kui ka vanemad.

Kui kiidusõnad said öeldud ja tänulilled kingitud, tuligi rühma personalil aeg vaadata endale otsa ning tõdeda. Tõdeda, et oleme andnud endast seda, mis anda oli. Viisil, mis tundus sobivaim ja tänuga, et lubati anda. Käes on minnalaskmise aeg – see on see võlu ja valu ja meie eksam. Et oskaks armsaks saanud hetki mälestustes hoida, nautida ja vabaks lasta.

Kätel kanda võib elu meid edasi…
Kätel kanda võid maailma sedasi.

Muhu Põhikool saab teie võrra veel värvilisem olema ja oi, kuidas neil on teiega vedanud! Aitäh ja säravat lendu!

Maris Mägi

Muhu Lasteaed Munuke Jäneste rühma õpetaja

Volikogu maikuu istungilt

Vastavalt Muhu valla kehtivas arengukavas, eelarvestrateegias 2025-2028 ja 2025.a eelarves kavandatule on 2025. ja 2026.aastal Muhu valla suurimaks investeeringuobjektiks amortiseerunud spordihalli rekonstrueerimine ning selleks alustati ettevalmistustega juba 2023.aasta lõpus.

Teostatud on hoone energiaaudit ning projekteerimistööd ja hoone rekonstrueerimiseks taotleti RTK kaudu ka lisarahastust energiasäästutöödeks vastavalt meetme määrusele. Muhu Vallavalitsuse taotlus rahuldati ja toetuse suurus on 511 488, 25 eurot, s.o 65% hoone energiasäästutöödega seotud kuludest.

Spordihalli rekonstrueerimiseks läbiviidud hanke tulemusena kinnitas vallavalitus soodsaima pakkumuse teinud ettevõtte OÜ Arens Ehitustööd pakkumuse, summas 1 491 111,10 eurot. See on varasema prognooshinnaga (ca 1 200 000) võrrelduna kallim ja seetõttu on vaja küsida volikogu luba hankelepingu sõlmimiseks.

Vallavalitsuse istungitelt

6. mai

Väljastati projekteerimistingimused taristu rajamiseks Kuivastu küla Sireli maaüksuse ja Lalli küla Saaduaia maaüksuse elektriliitumise loomiseks, Lepiku küla Tikrimäe maaüksusele elamu projekteerimiseks, Nurme küla Kadaka maaüksusele elamu ja abihoonete projekteerimiseks ning abihoone projekteerimiseks Soonda küla Roosiaugu maaüksusele ning Tamse küla Rahingu maaüksusele.

Kinnitati puurkaevu asukoha kooskõlastamine Pallasmaa küla Urva maaüksusele ja korraldus Nõmmküla Muda katastriüksuse jagamiseks.

Toimus infovahetus ja a arutelu maamaksu teemadel. Volikogul tuleb kehtestada maamaksumäärad, aastase kasvu piirmäär ja koduomaniku soodustus 2026. aastaks.

Otsustati ette valmistada projekteerimistingimuste väljastamise eelnõu projekt Võiküla Toomi maaüksusele. Arutati Igaküla Pärdi-Andruse pöördumist projekteerimistingimustest erineva katusekalde lubamiseks.

Arutati ka Nõmmküla Kalatööstuse ja Toomu Mihkli katastriüksuste detailplaneeringut, kus Kullaranna katastriüksus lisatakse planeeringuala koosseisu, kavandatav kruntide arv jääb samaks.

Arutati liiklusohutuse olukorda ja koostati pöördumine Transpordiametile.

15. mai

Arutati Lõetsa küla veeprobleemi. Küla vee- ja kanalisatsioonisüsteemide andmed on kaardistatud ja vajalik on eksperthinnangu tellimine võimaliku reostusallika väljaselgitamiseks.

Võiküla Toomi kinnistu projekteerimistingimustesse viidi sisse täiendused, millele järgneb avatud menetlus.

Arutati Kõinastule pääsu, kus sundvalduse menetlus on pooleli, see on viibinud ühe maaüksuse omandiküsimuse tõttu, kus on tegu välismaal elava pärijaga. Ühe maaomaniku puhul vajalik välja selgitada võimalik sundvalduse tasu suurus.

Lalli supluskohta plaanitakse välikäimla paigaldamist, mis tuleb maaomanikuga läbi arutada.

Arutati Muhu Lavendlitalu OÜ pöördumist detailplaneeringu koostamiseks, et arendada asukohta sobituvat ettevõtluse arendamist.

20. mai

Kinnitati pakkumustele vastavaks lihtmenetlusega riigihanke tulemused Muhu valla teede 2025. aasta pindamistöödeks ja kuulutati välja edukaim pakkuja.

27. mai

Toimus arutelu huvihariduse korra muutmisest. Munitsipaalhuvikoolide kohatasud. 2024/25 õppeperioodil on ekslikult esitatud Muhu vallale vähemate laste eest kohatasu arveid kogu õppeperioodi jooksul. Muhu vald on nõus tasuma 2025. aasta kohatasud esitatava arve alusel, 2024. aasta eest tagantjärgi tasumisega nõus ei ole.

Otsustati edastada maaomanikele ettepanek bussiootekoja aluse maa võõrandamiseks vallale.

Arutati Transpordiameti ettepanekuid Hellamaa-Liiva jalgratta- ja jalgtee projekteerimisele, Tamse Õppehoone tuletõrjeveevõtu koha rajamist ja Liiva tuletõrjeveevõtu koha projekteerimist, mis on ka renoveeritava spordihalli kasutusloa saamise eelduseks.

Nõmmküla Seanina detailplaneeringu algatamine ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamata jätmine

Muhu Vallavolikogu algatas 21.05.2025 otsusega nr 216 Nõmmküla Seanina detailplaneeringu, jättis algatamata keskkonnamõju strateegilise hindamise ning kinnitas planeeringu lähteseisukohad. Detailplaneering hõlmab Muhu vallas Nõmmküla asuvaid Kalatööstuse (47801:001:1200), Toomu-Mihkli (47801:001:1199), Toomu-Mihkli (47801:003:0460) ja Kullaranna (47801:001:1201) katastriüksuseid ning rannikumerd kavandatava sadamaala akvatooriumi ulatuses. Planeeringuala kogupindala on 8,4 ha.

Detailplaneeringu eesmärgiks on elamute ja väikesadama rajamine. Planeeringuala soovitakse jagada seitsmeks elamukrundiks ja üheks sadama krundiks. Planeeringuga tehakse ettepanek muuta Muhu valla üldplaneeringut maa-alale reserveeritud maakasutuse juhtotstarbe osas. Üldplaneeringu kohaselt paikneb planeeringuala valdavalt äri- ja tootmismaa juhtotstarbega alal ning osaliselt sadama maa juhtotstarbega alal. Planeeringuga tehakse ettepanek loobuda äri- ja tootmismaa juhtotstarbe määramisest alale.

Planeeringuala osas kehtib hetkel Nõmmküla Kalatööstuse ja Toomu-Mihkli maaüksuste detailplaneering, millega kavandati ca 250-kohalise hotelliga tervisekeskuse ja 25 paariselamu rajamist ning olemasoleva amortiseerunud kai rekonstrueerimist külalissadamaks. Uue detailplaneeringu kehtestamisel muutub varasemalt sama ala kohta kehtestatud planeeringulahendus kehtetuks.

Detailplaneeringuga kavandatava tegevuse eeldatava keskkonnamõju olulisuse väljaselgitamiseks koostas Muhu Vallavalitsus keskkonnamõjude eelhinnangu. Lähtudes eelhinnangu tulemustest, asus Muhu Vallavolikogu seisukohale, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju, mida peaks hindama läbi keskkonnamõjude strateegilise hindamise.

Muhu Vallavolikogu otsusega saab tutvuda Muhu vallamajas ja valla dokumendiregistri kaudu aadressil www.muhu.ee/Dokumendiregister
Täiendav info tel 453 0680, maa@muhu.ee.

Omaalgatuslike tegevuste toetus Muhu valla eelarvest

Omaalgatuslike tegevuste toetuse taotlemise 2025. a teise taotlusvooru tähtaeg on 15. juuni.

Muhu valla eelarvest toetatakse kultuuri-, spordi-, noorsootöö-, hariduse jmt omaalgatuslikke tegevusi ja külaelu arendamist. Toetusele on kehtestatud aastas piirmäärad:

- Muhu vallas tegutsevate seltsingutele, kollektiividele ja juriidilistele isikutele eraldatav toetus on kuni 70% ulatuses projekti kogueelarvest, kuid mitte rohkem kui 1000 eurot aastas;
- Rahvastikuregistri järgi elukohta Muhu vallas omavatele eraisikutele on toetuse maksimum summa 400 eurot aastas.

Taotluste esitamise tähtajad on 15. märts, 15. juuni ja 15. oktoober.

Toetuse eraldamise tingimused ja vajalikud vormid on leitavad Muhu valla veebilehelt https://www.muhu.ee/et/toetusmeetmed2.

Liiklusohutuse tagamisest Liiva külas ja läbi Muhu kulgeval riigimaanteel

Kohati eluohtlikuks muutunud liiklusolukorra tõttu läbi Muhu kulgeval riigimaanteel ja eriti Liiva külas saatis vallavanem Raido Liitmäe taristuminister Kuldar Leisile ning transpordiameti peadirektor Priit Saukile alljärgneva pöördumise.

Täna pöördume Teie poole kokkuhoidva Muhu kogukonna nimel seoses viimastel kuudel aset leidnud kurbade ja traagiliste sündmustega Liiva külas. Viimase aasta jooksul on ainuüksi Liiva külas aset leidnud kaks traagilist liiklusõnnetust: 19. oktoobril 2024 toimus raske liiklusõnnetus, kus joobes juhi tõttu said raskemaid või kergemaid vigastusi üks täiskasvanu ja kolm väikest muhulast ning käesoleva aasta 30. aprillil juhtus halvim, mis juhtuda saab – Liiva külas veoautolt löögi saanud väike Muhu koolipoiss suri paar päeva hiljem. Lisaks toimus 2024. a juulis Muhus Linnuse külas riigimaanteel nr 10 raske liiklusõnnetus, kus üks inimene hukkus.

Riigimaantee nr 10 kõige liiklustihedam ja ohtlikum lõik asub just Muhu vallas ning sellele lõigule on Politsei- ja Piirivalveameti statistika andmetel iseloomulik kiiruseületamiste suur arv ning mitmesaja autoga praamikolonnid ning praamile kiirustavad autod on eriti ohtlikud just kergliiklejatele. Rahutu ja tihe liiklus kontsentreerub Muhu keskuses, Liiva külas, kus asuvad lisaks kaubandus- ja äriettevõtetele ka kool, lasteaed, eakate hooldekodu, perearstikeskus jm igapäevaeluks vajalikud asutused.

Riigimaantee poolitab Liiva keskuse ning just ka seetõttu on ülioluline tagada liikluse rahustamine ning võimalikult ohutud ülekäigud jalakäijatele ning jalgratturitele.

Saame aru, et lõplikult ei saa ühtegi õnnetusjuhtumit välistada, aga oluline on tahe näha probleeme ja leida ka lahendusi. Liiva külas tehti viimane suurem teeremont ja liikluskorralduse muudatused 2015. a toimunud teelõigu rekonstrueerimise ajal ning ka vahepeal on kasutusse võetud mõningaid leevendusmeetmeid (kiirustablood, kiirusepiirangu markeerimine maanteele), kuid ilmselgelt vajab tänane olukord täiendavaid otsustavaid lahendusi turvalisuse tõstmiseks.

Usume, et Transpordiametil ja koostööpartneritel on olemas piisav kompetents, et koheselt pakkuda välja lahendused turvalisuse tõstmiseks Liiva külas ja Muhus tervikuna. Oleme alati valmis kaasa mõtlema ja arutama meetmeid liiklusohutuse tõstmiseks ning esmaste lahendustena võiks kaaluda statsionaarseid liikluskaameraid, ülekäiguradade paremat märgistust (jalakäija foor vms.), šikaanide ehitamist kiiruse piiramiseks ja piirkiiruse vähendamist Liiva külas.

Muhu vald on korduvalt tõstatanud vajaduse rajada Muhusse riigimaantee äärde täiendav kergliiklustee jalakäijate ning ratturite turvalisuse tagamiseks, esimese etapina on kõige olulisem rajada 2,5 km teelõik Hellamaa ja Liiva külade vahel. Samuti on Muhu vald selles küsimuses korduvalt väljendanud valmidust projekteerida ning ehitada kergliiklustee välja koostöös Transpordiametiga, esitanud 2021. ja 2022. aastal ettepanekud lisada Hellamaa Liiva kergliiklustee riigi rahastatavate objektide nimekirja, kuid siiani ei ole tulemust olnud.

Muhu vald on praeguseks alustanud Hellamaa-Liiva kergliiklustee projekteerimisega ning rahastab seda oma eelarvest, ent leiame, et kogu maakonna liiklust teenindaval riigimaanteel turvalisuse tagamine ei saa olla (ainult) omavalitsuse mure.

Praeguseks on valminud tee esmased eskiislahendused ning need on esitatud ka Transpordiametile tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks. Palume teiepoolset hoolikat suhtumist, et projekteerimise käigus leitakse parim ja turvaline lahendus ka Liiva küla sissesõidul asetseva teeületuskoha ohutuks ületamiseks ning hiljem kindlasti ka riigipoolset tahet ning tuge ligikaudu 2,5 km pikkuse kergliiklustee väljaehitamiseks.

Muhu vald ei saa nõustuda Transpordiameti esindaja poolt ajalehe Saarte Hääl 8.05.2025 veebiväljaandes esitatud seisukohaga: "Pärast projekteerimist ja valla kaasfinantseeringu tagamisel tuleb objekti rajamise perspektiivikust arutada. Potentsiaalsete jalgsi ja rattaga liikumise mudeli arvutuste järgi ei ole kergliiklustee liikuvuse tagamiseks prioriteetne. Liiklusohutuse hinnangutes ei ole ka antud lõik eriliselt esile tulnud".

Tulenevalt praamiliiklusest tekivad perioodiliselt suured autokolonnid, mis liiguvad suurtel kiirustel ja teostatakse ohtlikke möödasõite, mistõttu ei saa antud teelõigul liiklusohu hindamisel rakendada tavapärast hindamismetoodikat. Kergliiklustee projekteerimine ning ehitamine ei tohi lähtuda ainult liiklusõnnetuste ja hukkunute arvust.

Ootame teiepoolset tõsist suhtumist Muhu kogukonna suurde muresse ja palume leida kiiremas korras parimad ning tõhusad lahendused, et hoida meie kallimat vara – meie inimesi ja inimelusid. Palume leida võimalus Transpordiameti ning Muhu valla esindajate kohtumiseks arutamaks liiklusohutuse tagamist Muhu saart läbival riigimaanteel.

Raido Liitmäe,
Muhu vallavanem

Muhulase trükkiminekuks vastust Transpordiametilt ja Kliimaministeeriumilt kahjuks veel pole tulnud. Aga Transpordiameti Lääne piirkonna lubadus on, et 40 kiiruspiirangu märgid saab enne jaaniaega paika, liikluskiiruse tabloo on juba reguleeritud 40 peale.
Loodame täpsemat infot muude lubaduste kohta vastuskirjas.

Euroopa avatud aiad kutsuvad hoidma rohelist pärandit

6., 7. ja 8. juunil saab mitmel pool Euroopas külastada kauneid aedu ja parke, ka Eestis. Tänavune avatud aedade teema on kivid aias ja kiviaiad.

Avatud aedade aadressid ja külastusajad leiab Eesti Muinsuskaitse Seltsi kodulehelt www.muinsuskaitse.ee

Muhumaal, Lõetsa Jüri-Jaanil on kell 11.00-17.00 avatud „7 tuule aed“ , teemaks „Legendidega kivid aias ja kivid paberil“.

Euroopa avatud aedade päevad juhivad tähelepanu aedade ja parkide kui rohelise pärandi olulisusele, suurele tööle, oskustele ja teadmistele, mida aia rajamine ja korrashoid nõuab, aga ka ohtudele, mis aedu ja parke liigagi sageli ähvardava. Nendeks on aednike puudus ja vähene väljaõpe, oskamatu või kiirustav restaureerimine, võõrliikide sissetung, suurte mõisaaedade väikesteks kruntideks tükeldamine, liigirikkuse vähenemine, esivanemate teadmiste unustamine …

Muhulastele tutvustatakse uuendusi Eesti-Läti neljanda elektriühenduse planeeringut

Veebruari lõpus tutvusid muhulased Hellamaal trassialternatiividega, et kaasa rääkida Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu koostamises.

Kohtumisel ning tolle järel kirjalikult tehti ettepanekuid, millest tuli välja, et muhulastel on elektriliinile kindel eelistus, milleks on kasutada olemasolevat 110 kV liinikoridori.

Võttes arvesse nii muhulaste kui saarlaste ettepanekuid ning uurides põhjalikult esitatud ettepanekute võimalikkust, on tänaseks trassialternatiive nihutatud. Täpsustatud trassialternatiive näeb riigi eriplaneeringu kodulehel asuvast kaardirakendusest, samuti tutvustab projektimeeskond mõjualasse jäävatele maaomanikele:
9.06 kell 17.30 veebikoosolekul MS Teams´is (koosoleku link saadetakse e-kirjaga)
10.06 kell 17.30 Hellamaa Külakeskuses (Hellamaa küla, Muhu vald)
11.06 kell 17.30 Kuressaare Raekojas (Tallinna tn 2, Kuressaare linn)

Kõiki mõjualasse jäävaid maaomanikke teavitatakse personaalse e-kirjaga, mis on saadetud eesti.ee e-posti aadressile.

Paidest algava õhuliini muudatus saab alguse Lihula uuest alajaamast ning kulgeb kuni Saaremaa läänerannikuni välja. Kuna varasema kahe kavandatava liini asemele tuleb üks, siis väheneb planeeritava õhuliini koridori laius 240 meetrilt 140 meetrile. Samuti on vaja edaspidi ka vähem kaableid planeerida, kuna ühenduse maht muutus. Merekaabli koridori laius vähenes 532 meetrilt 432 meetrile ja maakaabli koridori laius 25 meetrilt 20 meetrile.

„Kui varem oli olemasoleva trassikoridori kõrval kavandamisel ka uus koridor, siis seda enam ei ole vaja ja valikusse jääb kas olemasolev või uus koridor,” ütles Skepast&Puhkimi planeeringute osakonna juht **Triin Koorits** ning lisas, et uusi koridore on vaja analüüsida selleks, et veenduda, kas olemasolev koridor on parim või mitte. „Valituks osutub koridor, mis selgub alternatiivide võrdlemise ja hindamise teel.”

Lisainfo saamiseks palume saata e-kiri eriplaneeringu projektijuhile: monika.korolkov@mkm.ee või helistada numbrile +372 5884 7055.

Muhu sai juurde kaks olulist meresõidukit

Muhu vald on sel aastal rikkamaks saanud koguni kahe uue paadi võrra. Muhu Merepääste Selts sai uhiuue päästekaatri ja Kesse inimesed korraliku transpordialuse. Mõlemad alused on valminud Tornimäe tehases Alunaut.

Muhu Merepääste Seltsi algataja, eestvedaja ja juhatuse liige Madis Rehepapp ütleb, et uue päästepaadi asja on aetud juba üsna pikka aega, aga praegune tulemus oli ootamist väärt. Tegu on päästekaatriga, mis on ehitatud just kohalikke olusid ja päästevajadusi silmas pidades.

Päästepaatide teema on olnud kõige olulisem juba alates Muhu Merepääste Selts loomisest 2010. aastal. „Väiksemat päästevarustust saab jupikaupa soetada ja selleks oleme ka riigilt toetust saanud, aga paat on liiga kallis asi, et seda regulaarse toetuse eest hankida. Esialgu tegutsesime peamiselt liikmete isiklike paatidega, aja jooksul oleme vastavalt võimalustele aluseid juurde hankinud. Senise põhipaadi tõime Soomest 8 aastat tagasi. See on inglaste poolt spetsiaalselt merepäästeks tehtud, oli vahepeal Soome vabatahtlike merepäästjate kasutuses ja sealt jõudis ta meile. Iseenesest väga hea alus, aga kuna tema sünniaasta on 1980, sai ta ressurss lihtsalt otsa.

Eelmisel aastal tekkis lõpuks Alunaudi, väikesaarte programmi ja Muhu valla ühisel toetusel võimalus ehitada päris uus ja meie vajadustele vastav paat," selgitab Rehepapp laeva soetamise keerdkäike.

Tema sõnul on tegu alumiinumkerega RIB-tüüpi kaatriga, mis on vastupidav nii avamerel kui madalates ja kivistes rannavetes. Kere peaks vastu pidama aastakümneid ning vajadusel saab pontoone ja muid osi vahetada. Kaater on 7,5 m pikk, kiirust kuni 40 sõlme, igatpidi hea toimetamiseks siin Väinamerel. „Ega meid ilmastik ei piira. Kui sadamast välja saame, siis lainetust ta ei karda. Tormiga täiskiirusel ei sõida, aga kohale jõuame ikka."

Merepäästemeeskonna standardne suurus on 3 liiget. Paberite järgi mahutab paat 10 inimest, aga kandevõimet on kindlasti rohkem.

Päris kindlat meeskonda paadil pole. „Meil on kokku lepitud nii, et kui tuleb väljakutse, hõikame info laiali ja kellel on võimalik otsekohe tulla, see tuleb. Kuna mina elan sealsamas, siis enamasti mina ka koordineerin ja välja lähen. Kes veel kaasa tulevad, sõltub sellest, kes hetkel saadaval on," selgitab Madis.

Merel võivad sündmused väga kiiresti areneda ja juhtuda võib igal pool ümber saare. Õnneks on suurem osa olukordi sellised, kus elud lausa ohus ei ole – madalikule sõitmised, mootoririkked, kütuse lõppemised. Selliseid olukordi on umbes 5-7 aastas.

„Me üritame hoida aktiivsena mitut reageerimispunkti. Meie seltsi alla kuulub ka Tornimäel paiknev üksus, kus on kaater treileri peal ja mehed ka võtta, kui Saaremaa kagurannikul peaks midagi juhtuma. Sinnagi on paar aastat tagasi LEADER programmi toel saadud üks korralik Alunaudi paat, mis on väiksem, sest sealsetes madalates vetes poleks suurema süvisega paadiga midagi teha. Aga treileril paadiga saab kiiresti õigesse kohta kohale jõuda. Meie pundis on ka veel Puise, vajadusel saame ka sealt paadi välja saata. Kesse inimesed on meil samuti aktiivsed. Sealsetel inimestel on kõigil omad paadid ja vajadusel saavad aidata. Lõunaranna sadamas on asi pisut soiku jäänud, aga proovime ka selle lähiajal taastada," võtab Madis merepäästjate plaanid kokku.

Ka Kesselaiu elanikud said sel kevadel rõõmustada uue transpordipaadi üle, mida on oodatud samuti vähemalt kümme aastat.

Kesse paat, uhke nimega „Schildau", on samuti valmistatud Alunaudi ning rahastatud väikesaarte programmist ja valla poolt, kuid olulise panuse on teinud laiu elanikud.

Aluse kandevõime on 4,5 tonni, mis võimaldab laiule vedada nii ehitusmaterjale, tehnikat ja sinna mahub ära isegi mikrobuss.

Uus laev parandab oluliselt inimeste elu ja laiu arenemist tervikuna.

Varasemalt toimetati suuremaid kaupu laiule parve abil, mille vald tükk aega tagasi soetas, kuid seda on keeruline opereerida ja ta on ka oluliselt ilmatundlikum. Uus laev parandab oluliselt inimeste elu ja laiu arenemist tervikuna.

Lisaks sellele on vallal veel hüdrokopter ehk aeroglisser, mida opereerib samuti Muhu Merepääste Selts. Sellega saab teha hädapärased reisid, kui jää tõttu enam paadiga sõita ei saa ja samas jää veel inimest või sõidukit peal ei kanna.

Jana Rand

Muhu uus päästekaater.

Kesse transpordialus „Schildau"

Kõik saartel elavad inimesed teavad, kui oluline on hea ja kindel transpordiühendus. Kesselaiu uue aluse valmimise väärtust tunnetavad ilma regulaarse laevaühenduseta väikesaare elanikud kõige paremini. Kesselaid on Muhu valla haldusalas ning meie kohus on kaasa aidata saare elukeskkonna arengule.

Tegelikult on ju iga merealus, mis siia piirkonda lisandub, täiendav võimalus meie (mere)turvalisuse tagamisel.

Mõlemad veesõidukid valmisid ettevõttes Alunaut, tänu ja kiitus neilegi!

Raido Liitmäe, vallavanem

Soonda küla kokkutulek tõi kokku põlvkonnad ja mälestused

31. mai õhtul sai teoks Soonda küla neljas kokkutulek, mis on muutunud iga viie aasta tagant toimuva traditsioonilise külakogunemise keskpunktiks. Sedakorda jäi küll vahele 6 aastat, kuid sündmus oli osalejate rohkem kui kunagi varem, seekord kokku 75 inimest.

Osalejateks Soonda küla nii aastaringsed püsielanikud kui meie küla „suvesoondalased" ja nende järeltulijaid. Aga tuldi ka kaugemalt, tulijateks need, kelle põlvkondade juured seonduvad Soonda küla peredega. Eriti rõõmustav oli näha, et kohal oli rohkelt lapsi ja noori!

Päeva sisustasid sisukad ja toredad esinemised. Meie oma küla Suure- Tähvena Andrus Meiner andis kuulajatele haarava ülevaate Soonda küla ajaloost, tuues esile meie küla tähenduse ja muutumise ajas. Meelis Mereäär jagas mõtisklusi muhulaseks olemise üle. Muusikalist tausta pakkus lõbus bänd "Siin me oleme", Nuudi Inna eestvedamisel mängiti vanu Muhu ringmänge, meenutati neid, kes kord käinud külateed, nauditi head ilma ja söödi-joodi.

Täname kõiki, kes panustasid ürituse õnnestumisse mitmel erineval moel: kes aitas peopaika üles seada, kes keetis suppi, kes niitis muru ja tõi lõkke materjali, kes omalt poolt midagi head paremat lauale.

Erilised tänusõnad lähevad Muhu vallale toetuse eest ning ettevõtete Collester OÜ, Muhu Pagarid OÜ ja Citelli OÜ esinda jatele, kelle abita poleks üritus nii hästi õnnestunud.

Soonda küla elab ja ühendab!

Kadri Keert

Soonda küla kokkutulek
***Kalmer Saare** foto*

Keidy Jõgi: Muhu suvekontsert on meie südameasi

Tegija

Muhu suve juurde on juba aastaid kindlalt kuulunud suur suvekontsert. Siis saab Hellamaa laululavast ehtne rokilava ja artistidki on Eesti mõistes ikka superstaarid. Kogu selle ettevõtmise taga on Muhu Entertainment ehk M.ENT ja veelgi täpsemalt Keidy Jõgi, Alo Aavik ja Taavi Traumann.

Suvekontsertidel meeldib käia kõigil aga kuidas juhtus nii, et kontsertidel tšillimise asemel võtsid noored kätte ja hakkasid neid ise algusest lõpuni korraldama? Keidy Jõgi ütleb, et enamasti saab iga suurem asi alguse väiksemast: „Aastaid tagasi hakkasime oma sõpruskonnaga Muhus korraldama autodega orienteerumist. See tundus väga põnev ja järgmisel korral kutsusime sõpru veel juurde ja nii muutuski orienteerumine varsti ülemuhumaaliseks. Sealt saime kõvasti korraldamiskogemust. Umbes samal ajal käisime oma sõpruskonnaga Kihnus, kus oli Trafficu kontsert ja seal tekkiski meil mõte, et miks ei võiks selliseid kontserte ka Muhus korraldada! Mõte hakkas idanema, lõime M.ENT-i ja 8 aastat tagasi saigi esimene suvekontsert tehtud."

Nüüdseks on see üritus saanud artistide seas nii tuntuks, et pole tarvidust enam palju seletada, millega tegu on. Esinejatele on siin meeldinud, sest lava taga on neile loodud mugav olemine ja nad on oma häid kogemusi ka teistega jaganud. Nüüd tuleb vaid esineja välja valida ja broneerida, sest popimatel bändidel võib kalender olla täis lausa mitmeks aastaks. Nüüd juhtub juba sedagi, et esinejad tulevad ise küsima, kas saaks Muhus esineda. Nii on see ka 5-miinusega, kes soovis siia tulla oma väikesaarte tuuri raames. Ja nii see on – 21. juunil on nad Hellamaal teie ees.

„Muhu suvekontsert on meie südameasi, see on meie panus kogukonnale. Üliäge on näha meie parimaid artiste kodusel laululaval möllamas ja meie oma rahvast, kes seda kõike naudib. Soovime, et see kontsert oleks kõigile, ka neile peredele, kellele muidu oleks kuhugi mandrile kontserdile sõitmine väga kallis. Seepärast püüame piletihinna hoida võimalikult madalal, lapsed on hoopiski tasuta. Peale selle oleme mõelnud ka sellele, kuidas lapsed saaksid mõnusalt ja turvaliselt aega veeta, samal ajal kui vanemad kontserti naudivad. Ühe kontserdi teeb päriselt heaks selle atmosfäär, et inimesed saaksid end vabalt ja mõnusalt tunda. See tähendab lisaks muusikale ka meeldivat toitlustust, võimalust mugavalt kusagil istuda ja jalga puhata. Just mõnusa õhkkonna loomisele oleme rohkem rõhku panema hakanud. Näiteks seadsime juba eelmisel aastal sisse kott-toolidega lõõgastusala," selgitab Keidy.

Muhu meelelahutajad Alo Aavik, Keidy Jõgi ja Taavi Traumann.

Suvekontserdi õhkkond peabki olema *chill* ja murevaba, kuid korraldajate jaoks kestab selle organiseerimine praktiliselt kogu aasta. „Kui üks kontsert on lõppenud, algab peaaegu kohe uue ettevalmistus. Pole mõtet arvata, et see on meie jaoks üks suur rahateenimise projekt. Oleme rahul, kui jääme lõpuks nulli ja kui raha jääb üle, investeerime selle juba järgmisse projekti. Kõigepealt paneme paika esinejad. Selleks uurime kohalikelt ja sotsmeedia kaudu inimeste soove, keda nad kuulata tahaksid. Siis hääletame omakeskis ja teeme lõpliku valiku. Kontserdi korraldamisega reaalselt tegeleb kogu meie pere, sõbrad ja vabatahtlikud. Spetsiifiliste asjadega nagu helitehnika ja turvalisus aitavad meid oma ala asjatundjad – aastakümnete pikkuse turvamise kogemusega Tiit Uspenski ja helitehnika korraldab Veiko Valge. Ka kõiges muus tahame toetuda kohalikele – valime kohalikud toitlustajad, ööbimist pakub Tihuse turismitalu, telgid ja varjualused tuuakse kohale Saaremaalt. Vajadusel aitavad ehituse ja rasketehnikaga Collester OÜ ja Kehte OÜ, minu ema Tiina ja vabatahtlikest sõbrad aitavad toole ja asju paigaldada, Triinu Traumann teeb dekoratsioonid. Seega on see kõik puhas kogukonna asi," ütleb Keidy.

Kuigi asjad on hästi jooksma saadud, ei arva ta, et nii peabki jääma. „Püüame ikka igal aastal midagi uut juurde tuua, et igakord oleks üllatavat ja meeldejäävat. Käime ise ka palju kontserdidel ja kasutame nähtud häid ideid ka enda üritustel. Peagi on tulekul kümnes suvekontsert. Oleme mõelnud, et sel puhul võiks korraldada midagi suuremat, äkki festivaligi."

Keidy ütleb, et vahepeal kippus kogu aur minema kontsertide korraldamisele, aga sel aastal toimus üle mitme aasta taas autodega orienteerumine.

„Paus on olnud piisavalt pikk ja et on ka Muhu valla juubeliaasta, siis taaselustasime selle ja üritus oli võimas. Punkte tuli leida kõigist Muhu 52 külast, lisaks olid lisaülesanneteks viktoriinid, laskmisharjutus ja muidugi traditsiooniline Väinameres ujumine. Põnevust oli palju ja tundub, et rahvas nõuab selle traditsiooni jätkumist. Parim tunnustus ja tänu ongi korraldajatele see, kui Liiva poes tuleb keegi juurde ja kiidab, et nii lahe üritus oli!"

Jana Rand

Terit teitele, Muhu suare rahvas!

Laupa õhta, 21. juunil oo sur vägev larbatsku! 5 miinust tuleb Muhuse ja erikülaliseks oo viel Vormsi suarelt pärit pillidega Puuluup. Olge munuksed ja nääme puaer päeva enne juani!

Vormsil on 5miinust käinud, Kihnus on käinud… Aga Muhu saarel veel mitte. Selle vea parandamiseks lööme pilli mürtsuma sinu, kohalike ja Tuborg Musicu abiga juba enne jaane.

Kus täpsemalt? Muhu Laululava, Hellamaa küla.
Piletid osta Piletitaskust või Keidy Jõgilt või Hellamaa Raamatukogust **https://www.piletitasku.ee/et/event/7951**
Tavapilet: 25 € (20. juunini)
Pilet kohapealt: 29 €
Kuni 7-aastased jõnglased saavad kontserdile tasuta.
Kuni 12-aastased mürsikud ja pensionärid saavad kontserdile 19-eurose sooduspiletiga.
Soodustused kehtivad soodustust tõendavate dokumentide ettenäitamisel. Kuni 15-aastased (k.a) pääsevad kontserdile koos täiskasvanud saatjaga.
Infot Muhu majutuse kohta saad siit: **https://www.muhu.ee/majutus-ja-toitlustus** - kõige lähemal on Tihuse Hobuturismitalu: **https://www.tihuse.ee**.
Lisainfo: 5MIINUST@legendaarne.ee, muhuentertainment@gmail.com / Keidy Jõgi - +372 5647 5766

JUU JÄÄB tuleb taas!

Vähe on Eestis festivale, mis oleks toimunud 29 korda järjest, igal aastal, hoolimata koroonast, majanduskriisidest või mistahes muudest vapustustest.

See väike festival on saanud osaks Muhu suvedest ja selgi korral ootab Muhu Muusikatalu hea muusika sõpru peole.

Festival toimub 10.-13. juulini. Sel aastal on fookus Eesti muusikutel. Üles astuvad tuntud ja armastatud artistid, kuid ka täiesti uued tegijad. Nii astub debüüdina esimest korda Eestis üles uus ja põnev muusikaline projekt SUZE, mida juhib džässvokalist Aleksandra Susanna Veldi. Bänd ühendab popi, souli, funki ja disco.

Suze toob lavale hoogsa energia, esitades nii originaalloomingut kui ka värskes võtmes töötlusi Eesti diskoklassikast. Selle bändi järgi saab publik nii kaasa tantsida kui kaasa laulda.

Eesti muusika juuri otsib kitarrivirtuooside koosseis Keelepeksjad eesotsas Jaak Sooäärega.

Sofia Rubina ja Estonia Funk Unit elustab taas legendaarse Marju Kuudi meloodiad, mis on saanud põneva tänapäevase töötluse.

Kummardus tehakse Hammond orelile, mida kuuleme erinevate koosseisude esituses jazz, funk, rhythm and blues ja souli võtmes, lisades omapoolseid helivärvinguid.

Eesti jazzi raudvara Siim Aimla oma kvarteti Imelise lauljatari Marianne Leiburiga, duo Artis Borisiga.

Õhtute lõpetuseks DJ Layqa ja Dj Dr. PhilGood kelle DJ-settides saab kuulda ka eksklusiivseid ilmumata remixe ja editeid paladest, mida te pole sellises kuues varem kuulnud.

Muhulased saavad, nagu ikka, sooduspileteid vallamajast.

Lisainfo www.juujaab.ee

Lehekuu ja jaanikuu Muhu Muuseumis

Taaskord on märkamatult lehekuust saanud jaanikuu. Väikese tagasivaate siiski teen maikuusse.

11. mail toimus Muhu matkapäev number kolm ja tutvuti Mõega külaga, giidiks Eda Maripuu. Oli taaskord tore matk meeldivate matkalistega.

17. mail toimus järjekordne üle Eestiline muuseumiöö. Sel aastal teemaks „Öös on raamatut“. Muhu Muuseumi muuseumiööl avasime Kunstitallis Wunderkammeri näituse. Autoriteks perekond Viik. Näitus jääb avatuks hooaja lõpuni ja osasid töid saab ka endale osta. Tooma talu toas kohtusime kirjanik Ülo Tuulikuga, kes rääkis Juhanist ja andis muuseumile üle kingituse, milleks oli Juhan Smuuli Lenini preemia diplom. Eda Maripuu tutvustas, milliseid raamatuid luges Juhan Smuul.

Välja talus avasime näituse "Muhu valla juubelid". Muhu valla juubelilogoga pusad ja T-särgid on nüüd müügil ka Kunstitallis, mis on avatud E-P kella 10-17.

Meie muuseumiöö lõpetas "Lauluraamatu tund", kus mängisid pillimehed siit ja sealt. Täname kõiki, kes leidsid aja, et muuseumi külastada!

20. mail rääkis Eda Maripuu Juhan Smuuli lemmik raamatutest Muhu Hooldekeskuses.

Maikuu on juhatajal Meelis Mereäärel kulunud suuresti muuseumi adminhoone energiatõususe teemaga tegeledes. On toimunud erinevad sellesisulised koosolekud mitmes erinevas kohas. Teema ei ole veel lõppenud ja jõudu sellega tegelemisel.

30. mai hommikul käis Meeli Mereäär karmoškat mängimas Liiva Coop kaupluses.

31. mail osales Meelis Mereäär ettekandega Soonda küla kokkutulekul.

Maikuu lõpp ja juunikuu algus toob muuseumisse taas õpilaste gruppe, kellega teeme erinevaid tegevusi, lisaks külastavad meid mitmed grupid erinevatest riikidest.

21. juunil kell 13 toimub Koguva külas Välja talus „Muhu murdepäev“, kus tunnustame luulevõistlusel osalejaid, teeme erinevaid murdeteemalisi tegevusi ja mänge. Esinema tuleb Kristiina Maripuu ja muhukeelseid laule tuleb laulma Muhu folklooransambel „Uijee“.

28. juunil kell 14 avame näituse „Suised saarte sitsijakid“.

Tervitustega
Siret muuseumist

Muhulased lähevad laulu– ja tantsupeole!

3.-6. juulil toimub Tallinnas XXVIII laulu- ja XXI tantsupidu „Iseoma“. Muhu vallast lähevad tantsupeole Anneli Tamme juhendatud Muhu segarühm ja naisrühm Vihuti, kelle juhendajaks on Mall Noormets. Laulupeol esindab meie saart Muhu segakoor.

Tallinn, „17." aprillil 1933 a.

V.a. Muhu Haridusseltsi "Tuleviku" juhatusele.

Lauljate Liidu juhatus oma koosolekul 11.aprillil s.a. otsustas Muhu Haridusseltsi "Tulevik" võtta Liidu liikmeks.

Ühtlasi juhatus otsustas registreerida X üldlaulupeole Teie segakoori tingimusel, kui eelproovil selgub, et Teie kooril X üldlaulupeo laulud küllalt rahuldavalt õptud.

Lugupidavalt
Laulasjaaja.

Fotograaf Karl Hugo Akeli 1933.aasta fotol on järgmised segakoori „Tulevik“ lauljad: vasakult 1. Juuli Saat Linnuse Jaani 2. Salme Klaar Viiraküla Peedu,3. Liide Soond Viiraküla Lauritse 4. Salme Paas (Pajur) Piiri Paasi 5.Julia Väljaots Linnuse Sillalt, 6. Hilda Schmuul (Ling) Suuremõisa Uielu, 7. Eugenia Allik(Raavel) 8.Liide Saarväli Vanamõisa Matsi Laasu 9. ? 10. Helmi Väärtnõu (Vaga) Soonda Tammiku11. Margareta (Keedi) Reiart (Pärtel) kooliõpetaja 12.? 13. Juuli Noot (Ots) Linnuse.
Mehed 1. Ivan Vaga Päelda Mardilt, 2. Aleksander Paas kooliõpetaja, Vassili Vaga Piiri Piirilt, Nikolai Jupashewsky (Järvesalu) 5. Ants Kuuse Igaküla Matsilt.

1933. aasta aprillikuus said Muhu koorilauljad segakoorist ”Tulevik” Eesti Lauljate Liidust postkaardiga teate, et nad on registreeritud X üldlaulupeo osavõtjateks.

Samasuguse elektroonilise rõõmusõnumi said Muhu Segakoori lauljad selle aasta mais, kus pärast kaht aastat harjutamist Anne Kannu eestvedamisel ja tagant torkimisel segakoori lauljad ennast ületasid ja esinesid 15. veebruaril ja 3. mail nõudliku komisjoni ees, kuhu kuulusid Rasmus Puur, Triin Koch ja Kärolin Tuisk.

Kooril tuli esitada kaks laulu - „Tuljak“ ja „Elukoor“. Tagasiside oli positiivne: kiideti hästi omandatud partiisid ja lugude toredat terviklikkust. Koorile sooviti palju rõõmu ning avaldati ootust taaskohtumiseks laulupeol – seda ootame ka meie.

Muhu segakoori saavad muhulased kuulda juba jaaniõhtul.

2017. aastal avati Hellamaal Muhu laululava ning istutati Muhu laulupeo tamm. 2025. aasta, mis on ühtlasi ka valla juubeliaasta ning suur tantsu- ja laulupeo aasta, saab tamm valla jaaniõhtul endale uue metalse sildi, kus on kirjas, et tegu on just laulupeo tammega.

Lisatud fotodel on muhu segakoori liikmed 1933.aastast ja 2024. aastast. Viimane foto on pildistatud pärast kontserti Muhu kirikus eelmise aasta juunis.

Tantsupeo esimene etendus toimub neljapäeval, 3. juulil kell 19. Teine etendus 4. juulil kell 11, kolmas etendus kell 18. Tantsupeo kolmandat etendust kannab üle ka rahvusringhääling.

Rahvamuusikute tasuta kontsert toimub 4. juulil kell 14 Vabaduse väljakul. Laulupeo rongkäik ja avakontsert toimuvad 5. juulil ning suurkontsert 6. juulil.

Nii tantsupeo kolme etenduse kui ka laulupeo pühapäevase suurkontserdi piletid on välja müüdud, avakontserdile on hetkel veel pääsmeid alles.

Eda Maripuu,
Muhu Muuseum

Aare Kannu pildistatud fotol aastast 2024 on vasakult esimeses reas 1. Maarja Kumpas 2. Liivi Osa, 3. Marianne Vanaselja 4. Irena Tarvis 5. Stive Valdmets 6. Liidia Tiidemann 7. Piret Lang, 8. Aili Õige, 9. Elo Pajuniit, 10. Jana Rand. Teises reas 1. Kätli Saarkoppel, 2. Eda Maripuu, 3. Maris Mägi, 4. Ave Toomsalu, 5. Tiiu Saartok, 6. Gea Promet, 7.Pille Tamm, 8. Anu Kaljuste, 9. Eva Maria Kaasik, 10. dirigent Anne Kann. 3. reas 1. Ene Oljanoi, 2. Piret Maltis, 3. Merle Vetesina -Unn, 4. Aadu Keskpaik, 5. Indrek Tiidemann, 6. Rasmus Saarkoppel 7. Ilmari Kuusaru, 8. Imre Luht, 9. Vello Lauge, 10. Rein Unn, 11. Tarvi Valdmets.

Saarte sitsijakkide näitus Muhu muuseumis

28. juunist - 11. augustini saab Muhu Muuseumis külastada näitust „Suise aja sitsijakid“.

Eelmisel sügisel nägi ilmavalgust rahvarõivaraamat "Saarte sitsijakid" (autorid Aivi Tamm, Merli Mänd, Anu Pink). Raamatu jaoks õmmeldi hulk kauneid jakke nii naistele kui lastele, ning neist jakkidest on nüüd uhke näitus kokku pandud. Peale jakkide saab näha nii vanu, ajaloolisi pilte kui ka fotosid kaasaegsetest naistest ja tüdrukutest sitsijakke kandmas. Veel saab lähemalt teada sitsijakkide ajaloost ning lugeda iga saare jaki kujunemislugu.

Näitusel on eksponeeritud ka Kihnu, Vormsi ja Jämaja sitsijakid, kuid pearõhk on Muhu *jäkkidel*. Lisaks raamatu tarvis õmmeldud uutele jakkidele on võimalik lähemalt uurida Muhu muuseumi kogus olevaid etnograafilisi *suijäkke* ning ka kahte samast ajaperioodist pärit vesti.

Hästi ära unustatud vana ilus Muhu asi on nüüd jälle moodi minemas. Saarte sitsijakkide raamatu vahel olevate lõikelehtede abiga on igaühel võimalik oma suurusnumbri järgi endale üks uhke sitsijakk õmmelda. Kümme Muhu naist võtsid õmblustöö juba kevadel ette ning õmblesid endile uhiuued, Muhule omaselt rikkalike kaunistustega *suijäkid*.

Koosõmblemine toimus Muhu käsitööseltsi Oad ja Eed eestvedamisel, juhendas käsitöötegija ja Muhu muuseumi varahoidja Mai Meriste. Jakid tulid eriilmelised ja iga *jäkk* tegija nägu, sest rahvarõivad pole kunagi olnud ühtne munder - iga asi peab olema ikka ilusam kui eelmine ja kenam kui naabril!

Hoidke silmad lahti, küllap neid jakke nüüd *suiaegus* Muhus liikumas näha saab, mõni läheb ehk laulu- ja tantsupeolegi!

Kuna huvilisi on veelgi, on võimalik samasisulise kursuse kordamine. Kel *muistsest aast* sitsikangaid kapis ja pole osanud nendega midagi pihta hakata, tulgu muuseumisse jakke kaema ning õmmelgu üks tore *suijäkk* ka endale!

Eesti minevikupärand on erakordselt rikkalik ning meie võimalus on hoida seda elus võimalikult mitmekesisena. Puuvillasest kangast jakid rikastavad meie hilisemate rahvarõivaste kandmise traditsiooni ja kaunistavad kandjat. Ootamatult hästi sobib kaunis sitsijakk aga ka täiesti tänapäevaste rõivaste juurde.

Näituse avamine on 28. juunil kell 14.00 Tooma talu endises sigade laudas. Kõik huvilised on oodatud!

Näituse kuraator on Aivi Tamm (Aada Design OÜ), kujundaja Anneli Kenk (Saara Kirjastus), fotod Anu Pink (Saara Kirjastus). Näitust toetab Eesti Kultuurkapital.

Aivi Tamm,

näituse kuraator

Tiiu Grünthal (1966-2025)

2. aprillil läks igavikuteele Tiiu Grünthal Robert, kellel on teeneid nii Muhu Muuseumi, Muhumaa kui ka Eesti riigi ees.

Tiiu vanaisa Villem Grünthal-Ridala sidus oma elu Soomega, aga Muhu jäi tema jaoks ikka tähtsaks kohaks, millest ta enne surma paraku ilma jäi. Tema poja Veljo perel õnnestus pärast aastakümnete pikkust sunnitud eemalolekut isakodu Viirakülas tagasi saada. Sest peale on perel Muhus jälle koht kuhu tulla.

Tiiu ja ta õed andsid oma panuse äsja taastatud Muhu valla muuseumis, kus tarkade ja keeleoskajate neidude teeneid hädasti vaja läks. 20. sajandi viimase aastakümne suurima külastajate grupi moodustasid just soomlased, kes tulid bussitäite kaupa vaatama saari, kuhu pääs oli pärast II maailmasõda keelatud nii omadele kui võõrastele. Tasapisi tuli külastajaid ka teistest maadest, keda muuseumis nende emakeeltes tervitati ja teenindati.

Elu ja armastus viis Tiiu ära Prantsusmaale, kus sündisid ja kasvasid lapsed, aga Muhu jäi ikka kohaks, kus perega kohtuda.

Veel 30. jaanuari Facebooki postituses on kirjas ”Olen väga õnnelik, et mu vanaisa just Muhu saarel sündis.”

Fotol aastast 1994 on Tiiu Grünthal viiulit mängimas ja muuseumi juhataja Alviine Schmuul kuulamas. Muuseumi tööpäevad venisid mõnikord 10 tunni pikkuseks, aga leiti aega ka viiulimuusikat nautida. Fotograaf Endel Viiding.

Tiiu Grünthali abi vajas Eesti veel märtsi alguses Riigikogu esimehe Lauri Hussari visiidi ajal Prantsusmaale, mil Tiiu keeleoskus aitas Euroopa riigijuhtidel edasisi plaane paika panna, et kurjus ei saaks võidutseda.

Kui võimalik, teeb ta seda kindlasti ka teispoolsusest.

Eda Maripuu,

Muhu Muuseum

Arheoloog Jaan Tamm (PhD) ootab Euroopa arheoloogia päevade raames 14. juunil kell 12.00 kõiki muinashuvilisi Muhu maalinna väravas.

Kirguteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Koguduse hooldajaõpetaja Hannes Nelis, tel 529 1881.

Nelipühi jumalateenistus armulauaga 8. juunil kell 14.

Muhu luteriusu kalmistupüha 22. juunil kell 14.00.

EAÕK

Rinsi Neitsi Maria Kaasani Pühakuju kogudus:
Sepamäe kalmistupüha 23. juunil kell 14.00.

Hellamaa Peetruse ja Pauluse kogudus:
Hellamaa kalmistupüha 23. juunil kell 14.00.
Püha liturgia, koguduse templipüha 29. juunil kell 10.00.

Eesti Kristlik Nelipühi Kirik (EKNK) Muhu kogudus

Hellamaa külakeskuses

04.06. – Vestlusõhtu kaetud kohvilauaga, kell 18:30-20:30
08.06. – Jumalateenistus, kell 16:00-17:30. Peale jumalateenistust kaetud kohvilaud. Jumalateenistusega samal ajal toimub lastetund.
11.06. - Vestlusõhtu kaetud kohvilauaga, kell 18:30-20:30
18.06. - Vestlusõhtu kaetud kohvilauaga, kell 18:30-20:30
22.06. – Jumalateenistus, kell 16:00-17:30. Peale jumalateenistust kaetud kohvilaud. Jumalateenistusega samal ajal toimub lastetund.

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkusid

23. mail 69-aastane **Jaanus Vallau**
31. mail 80-aastane **Rihard Noor**
1. juunil 91-aastane **Lydia Uibo**
1. juunil 78-aastane **Endel Korv**

Tunneme kaasa omastele!

Heinakuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Adeele Paist 99 (7.07)
Helju Vaher 98 (23.07)
Albert Noor 91 (28.07)
Virve Meema 90 (2.07)
Selma Kabur 90 (18.07)
Seppo Jaakko Juhani
Peussa 89 (3.07)
Helju Soom 89 (20.07)
Jaan Vapper 89 (6.07)
Velda Peegel 88 (5.07)
Helgi Õue 88 (7.07)
Maimo Surva 88 (14.07)
Aino Kivihall 87 (22.07)
Jürgen Herbert
Kreher 86 (23.07)
Rein Holm 84 (3.07)
Viive Naaber 75 (4.07)
Tõnu Mätas 75 (6.07)

Ado Äkke 75 (19.07)
Linda Ots 75 (24.07)
Lembit Vaht 70 (17.07)
Aadu Puu 65 (4.07)
Arvet Sarapuu 65 (6.07)
Peeter Tamm 60 (19.07)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

KONSULTATSIOON, OST, MÜÜK, VAHENDUS!

OTSIN TALU-KOHTA VÕI EHITUSVÕI-MALUSEGA KINNISTUT MUHU SAA-RELE VÕI IDA-SAAREMAALE. VÕTA ÜHENDUST JA RÄÄGIME TÄPSEMALT.

ALLAN PAJUS, 56900411, allan@adrem.ee

Armas Georg!

**Vaikseks jäi su naer ja samm,
liiga vara katkes eluramm.
Sind hüüdsid tähed taevateel -
armastus sind saadab veel.**

Südamlik kaastunne emale ja kogu perele!

Naisteklubi Fookus

X Muhu Kohvikutepäev 25.-27.07. 2025

Korralikuks kaardistamiseks ja info jagamiseks anna palun teada järgnev:

1) kohviku nimi,
2) asukoht,
3) lahtiolekuaeg,
4) kontakt (nimi ja telefon),
5) kohviku lühitutvustus (Veel midagi huvitavat peale kohvi ja kookide. Näiteks mõni esineja, mõni näitus, jne.)

Kohviku registreerimistasu 15€ palun kanda Muhu vallavalitsuse arvele EE782200001120228703 (Swedbank)
Selgitusse: Kohvikutepäev 2025 ja kohviku nimi

Soovid registreerida kohviku, palun saada info: kultuur@muhu.ee

Järgmise Muhulase materjalid on teretulnud 2. juuli õhtuni.

Toimetab Jana Rand,
tel: 5523 896, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub üks kord kuus.
Internetis www.muhu.ee/muhulase-arhiiv
Trükkinud Saaremaa Trükikoda 530 eks.
Hind **50** eurosenti